

Handläggare: Fredrik Jurdell
Telefon: 08-508 25 616

Till
Socialtjänst- och
arbetsmarknadsnämnden

Ersättningssystem inom socialpsykiatri

Svar på remiss från kommunstyrelsen
(1 bilaga)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen

Eddie Friberg

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Förvaltningen instämmer i huvudsak i stadsledningskontorets förslag om ersättningssystem inom socialpsykiatri. Förvaltningens uppfattning är att mätinstrumenten, som tagits fram i samverkan i staden, väl speglar de stödbehov den enskilde kan ha. Förvaltningen har däremot svårt att bedöma nivån på ”pengen” eftersom det finns oklarheter i underlaget. Förvaltningens bedömning är att det skulle behöva göras fler mätningar och beräkningar för att få säkrare underlag och därför blir uppföljning av ersättningssystemet viktigt. Vidare är utbildning av personal betydelsefull för att få en gemensam grund i staden. Förvaltningen vill lyfta fram att det behövs tidsutrymme för såväl genomförandet som för kontinuerliga uppföljningar. Socialtjänst- och

arbetsmarknadsförvaltningen föreslås få i uppdrag att ta fram anvisningar dels för resursmätningar, dels kring den enskildes val. Uppdraget kan på sikt medföra nya åtaganden för förvaltningen. I remissen föreslås att under 2010 utreda huruvida en upphandling enligt lagen om valfrihet (LOV) ska ske inom verksamhetsområdet. Förvaltningens bedömning är att det behövs ett större utbud av främst olika boenden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden för yttrande överlämnat tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret om ersättningssystem inom socialpsykiatri. Remisstiden går ut den 31 augusti 2009.

Ärendet har även remitterats till samtliga stadsdelsnämnder.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Nämndens handikappråd har behandlat ärendet den 24 augusti 2009.

Remissen i sammanfattning

Kommunfullmäktige har den 26 maj 2008 beslutat att valfrihet ska införas inom socialpsykiatri avseende boenden med särskild service, stödboende, boendestöd, sysselsättning samt cirkelverksamhet. Stadsledningskontoret har tagit fram ett ärende med förslag till ersättningsmodell inom socialpsykiatri.

Ersättningsmodellen bygger på en fast ersättning i tre nivåer för samtliga insatsformer samt en metod för att mäta utförarens resursåtgång för att ge det stöd den enskilde beviljats enligt beslut. Ersättningen föreslås täcka alla kostnader, exklusive hyra och kost. Dock gäller för cirkelverksamhet endast en ersättningsnivå där hyran ingår.

För lokal- och gemensamhetsytor föreslås en schablonersättning till privata utförare. Vid försäljning av sysselsättning samt boendestöd mellan stadsdelsnämnder ges möjlighet att ta ut motsvarande schablonersättning. Vid försäljning av plats på boende med särskild service och på stödboende mellan stadsdelsnämnder, i kommunal regi och som drivs på entreprenad, föreslås att faktisk kostnad för lokal och verksamhetsyta får tas ut. Vidare föreslås full ersättning enligt beslut i sju dagar för en uppsagd plats. Dessutom föreslås en

möjlighet till ett tillfälligt individuellt tillägg för kväll/natt inom insatsformen stödboende.

Förslaget innebär inte någon förändring av nuvarande resursfördelningssystem till stadsdelsnämnderna för individ- och familjeomsorg. Stadsdelsnämnderna betalar den av kommunfullmäktige beslutade ersättningen till respektive utförare. För att få ett fungerande valfrihetssystem med konkurrens på lika villkor är det viktigt att de verksamheter som drivs i egen regi har, i så stor utsträckning som möjligt, samma villkor och förutsättningar som de privata utförarna. Förslag på kriterier för den enskildes val föreslås i ärendet. I remissen behandlas också frågor om utbildning, framtagande av riktlinjer och utveckling av verksamhetssystem.

Förvaltningens synpunkter

Kommunfullmäktige har den 26 maj 2008 fattat beslut om att valfrihet ska införas inom socialpsykiatrin avseende boende med särskild service, stödboende, boendestöd samt sysselsättning (Dnr 325-244/2008) från och med den 1 januari 2010. Socialtjänstnämnden yttrade sig över detta ärende den 18 mars 2008, dnr 106-0068/2008. Nämnden ställde sig positiv till införande av valfrihetssystem som bedöms ge ökade möjligheter för personer med funktionsnedsättning att skapa en tillvaro utifrån egna önskemål. Bl a blir det möjligt att välja mellan flera aktörer och man kommer inte att vara hänvisad till insatser enbart inom det egna stadsdelsområdet.

I aktuella remissen ges förslag på ett ersättningssystem i tre nivåer för de verksamheter inom socialpsykiatrin som är med i valfrihetssystemet. Den enskildes behov av stöd och resursåtgången för att få detta stöd styr ersättningen till utföraren. För att kunna bedöma vilken nivå den enskilde befinner sig i har mätinstrument utarbetats. Mätinstrumenten omfattar de avgörande områden kring stöd som utföraren kan behöva avsätta resurser för och speglar därmed också väl kostnaden för densamma.

Förvaltningens uppfattning är att mätinstrumenten, som tagits fram i samverkan i staden, väl speglar de stödbehov den enskilde inom socialpsykiatrin har. Förvaltningen delar bedömningen att det föreslagna ersättningssystemet i tre nivåer ger ekonomiskt utrymme för utföraren att erbjuda stöd till personer som har ett större behov av stöd och/eller där behovet av stöd förändras över tid. Likaså bör ett sådant system stödja möjligheten för den enskilde att kunna bo kvar alternativt fortsätta delta om behovet av stöd skulle förändras. Tre nivåer med ett

stort poängs spann inom varje nivå ger också utrymme för att ta hänsyn till den enskildes variation i hur han/hon mår. Förvaltningen är positiv till att det blir samma ersättningssystem för alla former av verksamheter oavsett upplåtelseform, vilket skapar lika villkor för de olika kategorierna av utförare.

Däremot anser förvaltningen att det är svårt att bedöma ”pengens” storlek i nivåerna eftersom det finns oklarheter i framtagandet av uppgifterna. När det gäller socialpsykiatrin finns inte samma underlag som för bedömning av ersättningsnivåer för LSS. Underlaget från stadsdelsförvaltningarna har varierat stort, uppgifter har inte registrerats inom rätt verksamhetskoder, utfallet avser 2007 och vissa belopp har tagits fram via antaganden eftersom inte tillräckligt underlag funnits i verksamhetssystemen. Det finns idag inte så många privata utförare inom området, vilket gör att man kan anta att det befintliga underlaget inte ger en helt korrekt bild över kostnaderna.

Förvaltningens bedömning är att det skulle behöva göras fler mätningar och beräkningar för att få säkrare underlag. I samband med valfriheten kommer det att bli tydligare vad respektive insats omfattar och vilka kvalitetskrav som ställs. Mot bakgrund av detta vill förvaltningen betona formuleringarna i remissen om att det är viktigt att noga följa upp ersättningssystemet. Förvaltningen instämmer i förslaget att regelbundna uppföljningar ska ske av ersättningssystemet och att dessa föregås av en uppföljning enligt DUR, (dokumentation, utredning, resultat), där det framkommer hur den enskilde och utföraren upplever beviljad insats.

Förvaltningen instämmer i att utbildning behövs för att kunna införa valfrihetssystemet. Samspelet mellan den enskilde och biståndshandläggaren/socialsekreteraren har en avgörande betydelse för hur smidigt systemet kan införas liksom hur nöjd den enskilde blir med sitt val. Därför är det mycket viktigt med utbildning av personal och för att få en gemensam grund i arbete med införande av valfrihetssystemet. Förvaltningen vill också lyfta fram att det behövs tidsutrymme inför genomförandet liksom för kontinuerliga uppföljningar.

I ärendet föreslås vad den enskildes val ska omfatta och att det ska vara möjligt för den enskilde att kunna jämföra verksamheter. Ett sätt att få fram synpunkter är brukarundersökningar och ett annat att utveckla gemensamma kvalitetssystem. Förvaltningens uppfattning är att det bör tas fram lättillgängligt material som gör det enkelt för den enskilde att kunna jämföra och göra sina val. Likaså bör det i

staden finnas gemensamma kvalitetsindikatorer. För detta krävs att olika verksamhetssystem utvecklas som underlättar för såväl handläggare som enskilda brukare vid genomförandet av valfrihetssystemet.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslås få i uppdrag att utarbeta rutiner/anvisningar kring resursmätningar samt riktlinjer kring den enskildes val t ex förmedling av lediga platser. Förvaltningen förutsätter att stadsledningskontorets förnyelseavdelning liksom ansvariga för stadens verksamhetssystem medverkar i detta arbete. På sikt kan riktlinjer för den enskildes val medföra nya uppgifter för förvaltningen beroende på bl a hur förmedling av verksamheter beslutas ske.

I remissen föreslås att det under 2010 ska utredas huruvida en upphandling enligt lagen om valfrihet (LOV) ska ske inom verksamhetsområdet. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har tagit fram en utbyggnadsplan för bostäder med särskild service inom funktionshinderområdet. Planen omfattar redovisning av befintliga bostäder 2009-01-01, behovsinventering, planering i staden samt förslag till utbyggnadsplan. Kommunstyrelsen har ännu inte behandlat planen. Behovet uppgår till ca 170 lägenheter i gruppboende och ca 260 i stödboende för perioden 2009-2012. Planeringen för perioden 2009-2012 är 99 lägenheter totalt.

För att valfriheten ska bli möjlig behövs ett större utbud av verksamheter, inte minst olika former av boenden. Ansvar för inrättande av bostäder för målgruppen ligger på respektive stadsdelsnämnd. Förvaltningens bedömning är att arbetet med utbyggnadsfrågor, såväl vad avser egen utbyggnad som upphandling, skulle kunna effektiviseras med ett förstärkt samordnat ansvar över staden där olika berörda förvaltningar medverkar.

Bilaga

Tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret om ersättningssystem inom socialpsykiatri.